

SZAKMAI PROGRAM

APRÓKA Bölcsőde

**KÉSZÍTETTE: MARÁCZI ISTVÁNNÉ
BÖLCSŐDEVEZETŐ**

Szakmai Program

I. Szervezeti egység:

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől – 3 éves korú – gyermekek szakszerű nevelését és gondozását végző intézmény. Ha a gyermek betöltötte a 3. életévét, a bölcsődei nevelési-gondozási év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde végezheti a sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is a gyermek 6 éves koráig.

A Gyermekek napközbeni ellátásában figyelembe kell venni a helyi szükségleteket, viszonyokat, biztosítani kell a gyermekek fejlődését, védelmét. Fontos, hogy az ellátást igénylő gyerekek érdekeihez, igényeihez igazodó, minden gyermek számára hozzáférhető, megfizethető, rugalmas, sokszínű, jó minőségű ellátás biztosítva legyen.

Védelmet kell nyújtani a gyermeknek pszichés és a fizikai bántalmaktól. A gyermek alapvető joga, hogy családban nőjön fel./ család - állam felelőssége/

Ma a gyermekek napközbeni ellátása reflektorfénybe került, kiemelt prioritást élvez. Az elmúlt három év alatt négyszeresére nőtt országosan a nappali ellátást igénybevevők aránya. Erre a felgyorsult igényre, fejlesztésekre fel kell készülni pl: férőhelybővítéssel, szakemberképzéssel, szülők aktív bevonásával, ellátások programjának alakításával. Egységes szakmai elvárások alkalmazására nagy hangsúlyt kell fektetni.

A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja:

- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata;
- az ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól;
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról;
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről;
- 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezésről;
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei;
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése;
- a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan „A bölcsődei gondozás-nevelés minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai” c. kiadvány (OCSGYVI, 1999), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások;
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata.

Ezek figyelembevételével határozza meg a bölcsődékben és a bölcsődei-óvodai integrációban működő bölcsődei csoportokban folyó nevelő-gondozó munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra és a szolgáltatásokra is, a sajátosságaiknak megfelelő

kiegészítésekkel. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye.

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” keretül szolgál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás keretein belül a 0-3 éves korosztály ellátására vonatkozó szakmai standardok és a bölcsődei nevelés-gondozás egyes területeihez kapcsolódó módszertani javaslatok kidolgozásához.

Az ellátandó terület jellemzői:

Az ellátandó terület: Zsámbék lakosságának száma 5 372 fő, ebből a 0-3 éves korosztály száma 245 fő.

Sok kisgyermekes család költözött a városba az utóbbi években, ezáltal megnövekedett az igény a bölcsődei ellátásra.

Az Apróka bölcsőde két egységből álló Intézmény.

Egy nevelési – gondozási egység 12 – 12 gyermek elhelyezésére szolgál, melyhez tartozik két gyermekszoba, egy gyermeköltöző és egy fürdőszoba
Ebben a nevelési - gondozási évben 3 tipegő – nagycsoport és egy csecsemő csoport indul.

II. A bölcsődei nevelés – gondozás tárgyi feltételei:

A gyermeköltözőben (átadóban) minden gyermek számára van ruha és cipőtároló, egy felnőtt mosdó, egy hosszú pad, falra szerelhető pólázó.

A fürdőszoba kapcsolódik a gyermeköltözőhöz, valamint a nevelési – gondozási egység mindkét gyermekszobájához. A gyermekszoba és a fürdőszoba között a közvetlen átlátást a köztük lévő üvegajtó biztosítja.

Felszerelési tárgyai: 4 db gyermekmosdó hideg – meleg vízzel, keverő csappal, 4 db gyermek WC, 1 db fűrésztő kád hideg – meleg vízzel, keverő csappal, flexibilis zuhanyzóval, 2 db pólázó asztal, mellette lábpedájos szennyes tartó mindkét oldalon, valamint billenős fedelű badella. Minden gyermek részére saját fésű és törölköző elhelyezésére alkalmas tartó, fogmosó pohártartó

Gyermekszoba, tipegő csoport - nagycsoport: A helyiség teljes alapterülete közvetlen természetes megvilágítású, az ablakok bukószárnyasak. A bútorozás balesetmentesen, a gyermekek fejlettségét követve van kialakítva. A helyiségnek mosható, fertőtleníthető, résmentes és tartós melegpadló burkolata van. A szobák falai világos, meleg színűek, a mennyezet fehér, a bútorzat fénytelen felületű.

Bútorzat:

- többrészes faltól – falig szekrénysor pihenőrészrel beépítve
- 4 db négyzetméteres asztal
- 16 db korcsoportnak megfelelő szék,
- 3 db nyitott játék polc
- 1 db nagy asztal,
- 1 db nagy mesélő fotel
- 1 db fa gyermekágy – matraccal,

- 12 db gyermekfektető műanyag könnyűszerkezetes, szivaccsal, gurulós ágytartóval
- 1 db felnőtt méretű játszó heverő
- zárt fali szekrény nyitott polccal,
- szeméttároló badella,
- falióra,
- szobai hőmérő
- ,gyógyszerszekrény a szekrénysorba beépítve,
- egy darab nagyméretű játszószőnyeg,
- függöny, és sötétítő függöny,
- egész alakos tükör,
- radiátor – védőrácsok fából,

Csecsemő csoport bútorzata kiegészül még:

- 3 db kiságy
- 1 darab járóka
- 1 db etetőszék

A bútorzat többi része megegyezik az előző csoport bútorzatával.

Egyéb helyiségek:

- egységenként egy – egy játéktároló,
- személyzeti étkező
- pihenő helyiség
- személyzeti öltöző, WC, tusoló
- mosó – vasaló helyiség
- orvosi szoba
- vezetői iroda
- aula
- főzőkonyha:
 1. fehér mosogató
 2. fekete mosogató
 3. hús előkészítő
 4. zöldség előkészítő
 5. szárazáru raktár
 6. személyzeti öltöző, tusoló, WC.
 7. ételmezésvezetői iroda
 8. mosléktároló

Játzókert: Mindkét gondozási egység oldaláról közvetlen kijárás van biztosítva a csoportszobákból az udvarra, ahol megtalálhatók a nagymozgásos játékok:

- faházak
- csúszdák
- hintalovak
- hinták
- homokozók.

Szétszórtan padok is vannak elhelyezve.

A gyermekek levegőztetését fedett belső terasz biztosítja.

II. 1. Játékkészlet

II. 1. 1. Csecsemőcsoport

Kimondottan csecsemőkorú gyermekeink nincsenek, inkább tipegő korúak. Ennek megfelelően a következő játék eszközeink vannak:

- Konstruáló játékok: lego, montessorik, baby logic, pohársorok, formakirakó.
- Nagymozgásos játékok: fa hintaló, autók, dőmperek, összecsucukható alagút, labdák.
- Húzogatható, tologatható eszközök: vonatok, autók.
- Üreges játékok: kosarak, szatyrok, tálak.
- Babák, macik, állatfigurák (plüss).
- Használati eszközök: lábasok, tányérok, poharak, szűrők, evőeszközök, kancsók, fa gyümölcsök, fa élelmiszerek.
- Gyermek konyhabútor.
- Könyvek: lemosható textilből, keménylapú lapozó és leporelló.
- Alkotójáték eszközei: zsírkréta, ceruza, gyurma.

II. 1. 2. Tipegő csoport:

- Konstruáló játékok: lego, fakocka, nagyméretű építő játék kocka, formakirakó.
- Nagymozgásos játékok: kerek üllőke, autók, dőmperek, összecsucukható alagút, ugráló labda
- Húzogatható, tologatható eszközök: vonatok, autók, babakocsik, zsúrkocsi, takarító kocsi.
- Üreges játékok: kosarak, szatyrok, táskák.
- Babák, macik, állatfigurák (plüss).
- Használati eszközök, szerepjátékoknál: szerszámok, főzőedények, vágódeszka, gyúrótálca, babaruhák, takarók, seprű, lapát, orvosi táska, telefon, fodrász kellékek, pipere asztal, beépített konyhaszekrény, mobil konyhaszekrény.
- Autók + autópálya, fa és műanyag vonatok, sínekkel.
- Babaház, farmház + felszerelés.
- Könyvek: keménylapú leporelló, puhalapú képes könyvek.
- Alkotójáték eszközei: zsírkréta, ceruza, gyurma, festék, pöttyi, gyöngyfüző, egyéb fűzők.

II. 1. 3. Nagycsoport:

A Tipegőcsoport eszközeit biztosítjuk az alábbi játéktípusokkal kiegészítve:

- Alkotójáték eszközei: kréta, festék, nagyobb méretű puzzle, logikai készségfejlesztő.
- Bábok (ujj, fej-, kéz bábok textilből)
- Labdamedence – látogatják a többi csoport gyermekei is.
- Görgős szék, egyensúlyozó félgömbölyű üllőke.
- Trambulin; ugráló.

III. Funkcionális egységek leírása:

1. Kisgyermeknevelő: 8 fő szakképzett
2. Kisegítő: 2 fő /általános iskolai végzettségűek /.
3. Szakács: 1 fő szakképzett

4. Élelmezésvezető: 1 fő szakképzett
5. Bölcsődevezető: 1 fő szakképzett

III.1. Jelenleg a kisgyermeknevelő – gyermek arány az egyes csoportokban:

- Csecsemő csoport: 2 kisgyermeknevelő, 6 – 6 gyermek
- Tipegő – nagycsoport / vegyes csoport /: 2 kisgyermeknevelő, 6 – 6 gyermek
- Tipegő – nagycsoport / vegyes csoport /: 2 kisgyermeknevelő, 6 – 6 gyermek
- Tipegő – nagycsoport / vegyes csoport /: 2 kisgyermeknevelő, 6 – 6 gyermek

A bölcsőde 100 % - os feltöltöttsége 48 fő.

IV. Az intézményi kollektíva:

Egy újonnan megalakuló kollektíva fő feladata, a jó munkahelyi közösség kialakítása, mivel ez hosszútávon kihat a dolgozók és a kisgyermek közérzetére, ebből adódóan az ott folyó munka minőségére.

Figyelembe kell venni:

- A dolgozókkal szemben minden csoportban azonosak legyenek az elvárások.
- Fontos, hogy odafigyeljünk egymás gondjaira, problémáira, és amennyire tudjuk, segítsünk azt megoldani.

V. A bölcsődei nevelés – gondozás főbb helyzetei:

A bölcsődében a nevelés és a gondozás egységet alkot, valamennyi helyzetben biztosítani kell a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségletének megfelelően ismerkedhessen tárgyi és személyi környezetével.

A nevelés és gondozás valamennyi helyzetében biztosítani kell a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősödését.

Gondozás:

Belsőleges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek testi szükségletének kielégítése.

A személyes és szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek a kezdetektől aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, szabadon próbálkozhasson, érezve a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A gondozás jelentősen befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást, pl. ebben az életkorban lehet a kulturált étkezési szokásokat kialakítani, illetve az önállóság kialakulása érdekében az önkiszolgálásra építeni. A gyermekek a reggeli és uzsonna alkalmával kínáló tálakból vehetik el az ételt, ebédnél a kisgyermeknevelő segítségével tálalhatnak maguknak.

Játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének eszköze, a fejlődés fontos tényezője. A kisgyermeknevelő feladata a játék feltételeinek biztosítása, figyelemmel kísérése, szükség szerint segítség, ötlet adása. Szakmai munkánkat a Játék a Bölcsődében-módszertani levél segíti.

Mondóka, ének:

A gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését, pozitív érzelmeket keltenek, érzelmi biztonságot nyújtanak.

Ismétlődések, a játékos mozdulatok erősítik a zenei élményt. Az ének, a mondóka derűs légkört teremt a csoportban.

Vers, mese:

Hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A bölcsődében az irodalmi műveknek és a népköltészetnek (mondóka, mese, gyermekvers) egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják.

Alkotó tevékenység:

Örömforrás a tevékenység maga, nem az eredmény. A kisgyermeknevelő feladata a feltételek biztosítása, technikák megmutatása, az alkotókedv ébren tartása, a gyermeki alkotások megbecsülése, megőrzése.

VI. A nevelés –gondozás alapelvei:

A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására.

Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye/ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondozás érték közvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában;

a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában; öntevékenységének biztosításában egyetértésnek; az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék; nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

A nevelés - gondozás alapelvei:

A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésen alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől; ha sajátos nevelési igényű; ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonság érzetét. A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Az aktivitás, az önállóság segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek fele irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének

figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük levő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában;

a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában; öntevékenységének biztosításában egyetértsenek; az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék; nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának, és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával, 20 hetes-3 éves egészséges és a 20 hetes-6 éves sajátos nevelési igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés. A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása;
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése;
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kulturhygiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend –ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás);
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában;
- a kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése;
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban éles helyzetekben, az én tudat egészséges fejlődésének segítése;
- a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése;
- lehetőség teremtése a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az önérvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését;

- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása);
- a szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása;
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése;
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

A bölcsődei élet megszervezésének elvei

Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása, elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermeket, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismereten alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételi (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet, családlátogatás; csoportos kapcsolattartási formák: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, stb. Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni közülük.

A *családlátogatás* célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, valamint a gyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségeinek ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenekfelett tiszteletben kell tartani.

A *szülőcsoportos* beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató neve lesi témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása, segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedéscsoport bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

A *szervezett programok* a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtájuk lehet, pl.: előadás; beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról; étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve; vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel (pl. adventi készülődés, kirándulás). Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások... stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

„Saját gondozónó”- rendszer

A „saját gondozónó”- rendszer a személyi állandóság elven nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része, (5-6-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, fejlődési naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját gondozónó” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – abban az időszakban, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja.

A „saját gondozónó”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségekre.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg [15/1998. (IV. 30) NM rendelet 40. §. (2)-(4) bekezdés]. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek,

hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra. A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei csoportban (speciális csoportban vagy integráltan/inkluzívan) történő gondozása, nevelése, fejlesztése 2 egészséges gyermek ellátásához szükséges feltételrendszer biztosításával oldható meg, de természetesen a létszámhatárok a sajátos nevelési igény természetétől is jelentős mértékben függenek. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: egyrészt azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, másrészt azért, mert a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek; a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban. A kisgyermek számára nagyon fontos a személyi és a tárgyi környezet állandósága, ez az életkor szerinti homogén csoportban kevésbé sérül.

VII. Élelmezés:

A közétkeztetés célja, hogy az ellátottakat az élelmezés során életkoruknak megfelelő energiát és tápanyagot tartalmazó táplálékhoz juttassa. Fontos az egészséges, változatos, korszerű alapanyagok biztosítása, megismerttetése, a gyermek ízlésének, táplálkozási magatartásának formálása.

A bölcsődei élelmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek-táplálási elveket kell figyelembe venni úgy, hogy a táplálék:

- mennyiségileg elegendő, minőségben helyes összetételű, biztonságos, higiénikus és megfelelő konyhai eljárásokkal elkészített, élvezhető legyen.

Külön kell választani a csecsemőtáplálást és a kisgyermektáplálást.

A bölcsődébe 20 hetes kortól vehető fel csecsemő, ez pedig egybe esik az elválasztási időszak kezdetével. A bölcsőde orvosának feladata a gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése.

A bölcsőde étlapját a bölcsődevezető az élelmezés vezetője és a bölcsőde orvosa állítja össze.

Az étrendnek változatosság, idényszerűség, ízében való összehangoltság, önálló étkezésre nevelés szempontjából is megfelelőnek kell lennie. Az étlapot minimum 3 havonta ellenőriztetni kell, minőségi és mennyiségi szempontból.

A bölcsődeétkezésre az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet által készített a rendszeres étkezést biztosító, szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlást kell figyelembe venni.

VIII. Szakmai fenntarthatóság:

Az intézmény szakmai fenntarthatóságát az önkormányzat biztosítja. Gondoskodik róla, hogy az intézményben megfelelő végzettségű szakemberek dolgozzanak, szakmai továbbképzéseket finanszírozz. A szociális és gyermekvédelmi területen dolgozó szakembereket a 8/2000.(VIII. 4.) SZCSM rendelet szerinti működési nyilvántartásba veszik, kötelezik őket, hogy rendszeresen továbbképzésen vegyenek részt.

A Budapest Főváros XI. ker. Önkormányzat Egyesített Bölcsődei Intézmények Szemünk Fénye Bölcsőde és Regionális Módszertani Központ, a szakemberek részére rendszeres továbbképzéseket szervez.

IX. Vezetői elképzelések:

IX.1. Tervezett munkafórumok az intézményvezető szervezésében

Nagy hangsúlyt kell fektetni a más intézmények vezetőivel történő pozitív kapcsolat kialakítására. A közös feladatok, célok megvalósításához, a megfelelő átmenet biztosításához, az összehangolt demokratikus működés elengedhetetlen feltétele egy aktív team működése. Szakmai fejlődés nélkülözhetetlen feltétele a pozitív jó kapcsolat. Az egymás munkájának segítése, támogatása.

A kisgyermeknevelő elismerése, elismertetése, szakmai tapasztalataik minél szélesebb körű megismertetése / a köztudatban ők dadusok, a bölcsőde gyermekmegőrző/. A szakmai munka pozitívumainak kiemelése, saját intézményi fejlődés alappillére.

Havi rendszerességgel szükségesnek tartom a szakmai értekezleteket /kisgyermeknevelő értekezletek/. Véleményem szerint évente egy alkalommal nélkülözhetetlen az évvértékelő értekeztet.

X. A bölcsőde és a család kapcsolata, együttműködése érdekében tervezett feladatok:

Idézet: „ A BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT ” A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele Budapest, 1999

„ A világunkban általában jellemző változások jól megfigyelhetők Magyarországon is. Hatásuk gyökereiben érinti a családokat és a házasságokat.

A családtámogatási rendszert néhány éve megrendítették a megszorító állami intézkedések: a családok elbizonytalanodtak, megingott a hosszú távú tervezettségbe vetett addigi hitük, beszűkültek anyagi forrásaik. A jelenleg érvényes gyermekgondozási támogatások több segítséget nyújtanak a családoknak, de még mindig nem elégségesek, hiszen csak mérsékelni tudják a gyermekvállalás anyagi hátrányait, megszüntetni azonban nem képesek. A családok nehezebben tudnak gondoskodni önellátásról képtelen tagjaikról: a kisgyermekről, a betegekről, és az idősekről. Manapság azt mondják, a család válságban van. Nehezíti a család szerepét a Magyarországon is tapasztalható értékvesztés, erkölcsi bizonytalanság, a fogyasztói társadalmi környezet és az individualista életszemlélet.

A Magyar társadalom a gyermeket értéknek, a szülő számára a boldogság forrásának tartja.

A család természetes nevelői szerepe csökkent, hiszen a kisgyermekék igen hamar bölcsődébe, óvodába kerülnek, s napjuk egyre nagyobb részét a családon kívül töltik. Ez a mai élet természetes velejárója az esetek többségében. Semmilyen intézményi ellátás nem tudja azonban helyettesíteni még a pedagógiában kevésbé jártas szülők gondoskodását sem. A család működésének és segítésének alapja a szolidaritás és a szubszidiaritás elve. A szolidaritás elve alapján az egyéneknek és a társadalmi csoportoknak nem csak jogaik, hanem kötelezettségeik is vannak. A szubszidiaritás elve alapján, pedig az államnak akkor kell segítően beavatkoznia, ha az egyén vagy a kis közösség – például a család – nem képes egy-egy feladat ellátására. Ha a család nem tud magáról gondoskodni, akkor az állami szociálpolitikának kell támogatnia. Az állam legfőbb feladata azonban elsődlegesen az, hogy családbarát környezetet alakítson ki a gazdasági életben, a közigazgatásban és a társadalomban.”

Úgy gondolom, hogy újra felerősödött az igény a családok támogatására!

X.1. Hagyományos ünnepek /lehetőségek- megvalósítás a teljesség igénye nélkül/:

- Gyermeknap: szervezeti keret: családdal közös rendezvény ünnepi programok biztosításával, amit térítés nélkül vehetnek igénybe a bölcsődés gyermekek és a vendégek.
- Mikulás – Karácsony: az ünnepi hangulatot a készülődés adja meg: ajándékok. Díszek készítése, a csoportszoba feldíszítése közösen. Ünneplés a szülők bevonásával.
- Farsang: ennek lényege, hogy a kisgyermeknevelők a gyermekekkel közösen már hetekkel előbb készülhetnek az ünnepre: mondókákat, énekeket próbálnak, fejlettségi szintjüknek megfelelően, különböző díszeket készítenek, amivel feldíszítik a szobát, illetve meglepik szüleiket.
- Anyák napja
- Májális, Juniális- családokkal közös hétfégi program is lehet!
- Kiállítások, bemutatók: A bölcsődés korú gyermekek életvitelével (táplálkozás, öltözködés, játék) kapcsolatosak. Ételkóstolót is szervezhetünk.
- Beszélgetés a Szülői Érdekképviseleti Fórum képviselőjével.

XI. A bölcsőde szolgáltatásai

XI. 1. A bölcsőde kapcsolata, kapcsolatrendszere

A bölcsőde a fenntartójával van függő kapcsolatban. Köteles a fenntartó felé, éves munkaterv alapján, a munkájáról bizonyos időközönként beszámolót készíteni.

A működési engedélyt a fenntartó szerzi be. Az SZMSZ, Szakmai program elkészítése a bölcsődevezető feladata.

Partneri kapcsolatban van a védőnői szolgálattal, az óvodákkal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal.

Kiemelkedő szerepe van a jelzőrendszeri munkában!

A Járási Népegészségügyi Intézettel közegészségügyi, ételmezési és higiénés szempontból tartja a kapcsolatot. Az általuk észrevételezett hiányosságot a lehető legrövidebb időn belül pótolja.

Szakmai kapcsolatot elsődlegesen a Közép-Magyarországi Regionális Módszertani bölcsődével tartja. Részt vesz az általuk szervezett szakmai napokon, konferenciákon, tapasztalatcseréken.

Közvetlen kapcsolatban van a környező települések bölcsődéivel.

Felkészül a Járási Kormányhivatal Gyámhivatalának négyévente történő ellenőrzésére.

XI. 2. Baba-mama klub

A baba-mama klub létrehozását azért látom fontosnak, mert egyedi – speciális teret nyújt a bölcsőde abban, hogy a védőnő a hozzátartozó gondozásban álló kisgyermekkel tarthassa a kapcsolatot. Alkalmanként, szervezett keretek között közös megállapodás szerint találkozhat a szülőkkel. Lehetőség nyílik egy folyamatos és élő kapcsolatra, amely hozzájárulhat a szakmákon belüli párbeszédre és a családok komplexebb megsegítésére, amennyiben erre igény mutatkozik.

XI. 3. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések tematikusbeszélgetések, a csoport kisgyermeknevelőjének vezetésével, a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzet kezelési módok tapasztalatok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedérepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

XI. 4. Szülők iskolája

Szülőnek lenni nem könnyű feladat és nem kis felelősség! Szülőként időnként tehetetlennek, tanácstalannak érezhetjük magunkat, sőt még azt is megkérdőjelezhetjük, hogy vajon tényleg jó szülők vagyunk-e. Ugyanakkor mindenki a szülőket vádolja, ha valami félre siklik a gyermeknevelésben, de senki sem képezi őket. Tény, hogy majdnem minden szülő úgy neveli gyermekét és kezeli családjá gondjait, ahogyan saját szüleitől látta, azok pedig saját szüleiktől és így tovább. A nevelésben tulajdonképpen kétezer éves módszerekre támaszkodunk. A szülők iskolája az a közeg, az a kapcsolódási pont, ahol fel lehet tenni kérdéseket, amelyek a szülőket foglalkoztatják. Egymástól vagy szakemberektől szerezhetnek be olyan információkat, amelyek megerősítést adnak szülői szerepeikben. A szülők iskolája a felmerülő kérdések, problémák megoldása érdekében szerveződik.

XII. Érdekvédelmi Fórum, gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok

A családokkal való kapcsolattartási formák kialakításánál tekintettel kell lenni arra, hogy a gyermekek nevelése elsődlegesen a család joga és kötelessége. A gyermeki jogok maradéktalan biztosításának követelménye kiemelt szakmai feladat. Fontosnak tartom a gyermekvédelem prevencióját, Érdekvédelmi Fórum működtetését. Hatékony működését gyermekvédelmi felelős koordinálja. A bölcsőde aktív jelzőrendszeri tag, a gyermekekről szerzett információk első intézményes szintere, és egyben a hatékony felismerés, beavatkozás lehetőségét is kínálja.

XIII. Szakemberek, képzési rendszerük

Azt gondolom, hogy a bölcsődei nevelési- gondozási feladatok ellátását nagymértékben befolyásolja a megfelelő szakmai képzettség, felértékelődött a szakma. Ez azonban nem csupán csak saját elvárásom lehet, hanem kötelező feladat.

A továbbképzésekre normatíva igényelhető.

A képzési előírások nagymértékben változtak különös tekintettel a Csecsemő- és kisgyermeknevelő (BA) főiskolai képesítésre gondolok.

Képzések tekintetében a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet ad útmutatót, illetve előre vetíti a következő évre megvalósítandó képzésekkel kapcsolatos feladatok tervezését.

XIV. Alapellátáson túli feladatok - bevételt eredményező szolgáltatások

XIV. 1. Időszakos gyermekfelügyelet

A szülő elfoglaltsága idejére, néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető egy külön erre a célra létrehozott csoportba vagy bölcsődei csoport üres helyeire. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybe vétele esetén is, fokozatosan lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a kisgyermeknevelőtől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A kisgyermeknevelő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szerveződik.

XIV. 2. Játszócsoporthoz

A csoporton belül, vagy külön játszócsoporthoz kialakításával a gyermekeket az édesanyákkal együtt is fogadhatja a nap egy bizonyos szakában a bölcsőde abból a célból, hogy a szülők együtt játszanak gyermekeikkel az intézmény által megteremtett kedvező körülmények között. A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik, ő a háziasszony a csoportban, a gyermekeket szülei gondozzák.

XIV. 3. Nyári gyermekfelügyelet

Szükség esetén az idősebb korú testvér felügyeletét vállalja a bölcsőde.

XIV. 4. Nyújtott nyitva tartás

A szülők munkarendjéhez igazodva a bölcsőde nyitva tartása meghosszabbítható.

XIV. 5. Ringató program

Ez a program szintén a baba-mama kapcsolat erősítésére szolgál. Azért jó, mert a stabil anya-gyermek kapcsolat kialakításában nagy szerepük van az ölbéli játékoknak, mert a gyermekek saját zenei anyanyelvükkel, szép értékes dalanyaggal, élő énekszóval, hangszer játékkal ismerkednek meg. Mindez édesanyjuk jelenlétében történik.

A zenei képességek fejlődése hat az érzelmi intelligenciára, az értelmi képességek /emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás stb./ fejlődésére, valamint a beszéd és mozgás fejlődésére is.

A ringató országos kisgyermekkorai zenei nevelés programja több mint tíz évvel ezelőtt Szekszárdon indult el, melynek elindítója Dr. Gállné Gróh Ilona énektanár, karvezető volt.

Budapesten és környékén több mint ötven Ringató program működik, köztük Biatorbágyon és Budakeszin.

Jó ötletnek tartanám, ha ez a program Zsámbékon is beindulna, mivel nagyon népszerű a kismamák körében.

XV. Az egészségmegőrző, egészségjavító programok

Az egészségvédelmi feladatok betartását a bölcsődevezető és a gyermekorvos rendszeresen ellenőrzi.

Baleset megelőzési program
Gyermekfelszerelések ellenőrzése:

- o a játékok javíthatóak – e vagy selejtezendők,
- o a homokozó letakarható – e, cserélni kell – e a homokot,
- o mászóka, gyermekbútorok javíthatók – e,
- o szekrények, záruk, elkerített szobasarkok.

Munkavédelem

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. Törvény szabályozza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit a munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása érdekében, megelőzve a munkabaleseteket, és előírja a foglalkozással összefüggő rendelkezéseket.

Zsámbék, 2013. augusztus 13.

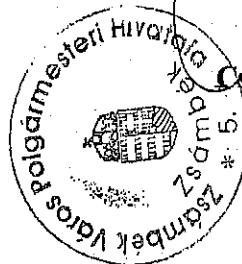

Máróczy Istvánné
Máróczy Istvánné
bölcsődevezető

A Szakmai Programot Zsámbék Város Önkormányzat Képviselő-testülete a

120/2013. (VIII. 23.) számú határozatával jóváhagyta.

Zsámbék, 2013. szeptember 2.

Csenger-Zalán Zsolt
Csenger-Zalán Zsolt
polgármester